

UMSÖGN

Umsögn um breytingar á ýmsum lögum vegna fjárlaga 2027

Til	Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Mál	2. mál, þingskjal 2 - fjárlagafylgifrúmarp 2027
Umsagnaraðili	Arnar Elvarsson, einstaklingur
Dagsetning	29. september 2026

Afstaða: Leggjast gegn frumvarpinu í óbreyttri mynd og fella niður stærstu skattahækkarnir; jafnvægi verði náð með forgangsroðun og útgjaldaaðhaldi.

Umsögn þessi er persónuleg afstaða umsagnaraðila. Hún byggir á sjálfstæðisstefnu um frelsi og ábyrgð einstaklinga, hóflega skattheimtu, ráðdeild, eignarrétt, valddreifingu og skýrt regluverk. Hún er ekki opinber umsögn eða yfirlýsing Sjálfstæðisflokksins.

1. Hvað málið snýst um

Frumvarpið breytir 23 lagabálkum samhlíða fjárlögum 2027. Það hækkar fjölda skatta og gjalda, breytir sjóðum og framlengir tímabundin ákvæði. Áætluð samanlögð tekjuáhrif helstu ráðstafana eru 28.668 millj. kr. árið 2027.

Stærstu liðirnir eru verðlagsuppfærsla og viðbótarhækkun kílómetragjalds, hækkun bankaskatts, 0% framleiðnivíðmið skattleysis- og þrepamarka, lægri endurgreiðsla virðisaukaskatts af vinnu við íbúðarhúsnæði og færsla baðlóna í almennt virðisaukaskattsþrep. Frumvarpið sjálft metur bein áhrif helstu tekjuráðstafana á vísitölu neysluverðs 0,32%.

- Kílómetragjald hækkar um 5,2% vegna verðlags og að auki til að afla um 4 ma. kr.
- Framleiðnivöxtur við uppfærslu skattleysis- og þrepamarka verður 0% árið 2027; áætluð tekjuáhrif eru 3,1 ma. kr.
- Endurgreiðsla virðisaukaskatts af vinnu við íbúðarhúsnæði lækkar úr 35% í 20%; áætlað er að byggingarkostnaður geti hækkað að jafnaði um 1%.
- Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki hækkar úr 0,145% í 0,254%; áætlaður tekjuauki er 6 ma. kr. og frumvarpið viðurkennir möguleg áhrif á vexti, gjöld og lánaskilyrði.
- Forvarnagjald vegna innviða á Reykjanesskaga er framlengt til ársloka 2027.

2. Mat umsagnaraðila

Heildarstefna frumvarpsins byggir of mikið á tekjuöflun. Skattar á akstur, húsnæði, sparnað og bankastarfsemi enda ekki sjálfkrafa hjá fyrirtækjum heldur geta komið fram í verði, vaxtamun og lakari kjörum heimila. Þetta gengur gegn markmiðum um lægri álögur og aukinn kaupmátt.

Sérstaklega er óheppilegt að veikja verðtryggingu persónuafsláttar og skattþrepa. Slík breyting hækkar skattbyrði þegar laun hækka án þess að raunverulegur kaupmáttur aukist. Lækkun húsnæðisendurgreiðslu vinnur jafnframt gegn lægri byggingarkostnaði þegar húsnæðisframboð er brýnt.

Auk þess er varhugavert að setja margar sjálfstæðar og umdeildar skattabreytingar í eitt umfangsmikið fylgifrúmarp sem fór ekki í almennt samráðsferli. Nefndin ætti að taka stærstu kerfisbreytingarnar út til sérstakrar meðferðar.

3. Tillögur að breytingum

Eftirfarandi orðalag er sett fram sem efnisleg tillaga. Nefndarsvið getur lagað greinanúmer, tilvísanir og lagatæknilegt orðalag án þess að efni tillagnanna breytist.

3.1. Engin viðbótarhækkun kílómetragjalds umfram verðlag

Tillaga að orðalagi:

Fjárhæðir 2. og 3. gr. verði endurreiknaðar þannig að þær hækki eingöngu um 5,2% frá gildandi fjárhæðum. Sá hluti hækkunar sem ætlað er að afla 4 ma. kr. umfram verðlagsuppfærslu falli brott.

Rök: Akstur er nauðsynlegur fyrir atvinnulíf, dreifðar byggðir og fólk sem á ekki raunhæfan kost á almenningssamgöngum. Umframverðlagshækkun leggst beint á samkeppnishæfni og heimilisbókhalð.

3.2. Verðtrygging skattþrepa og persónuafsláttar haldist

Tillaga að orðalagi:

21., 22. og 24. gr. frumvarpsins falli brott. Núgildandi framleiðniviðmið við uppfærslu skattleysis- og þrepamarka haldist óbreytt. Framlenging barnabóta í 23. gr. standi óhöggð.

Rök: Að halda viðmiðum niðri þegar nafnlaun hækka er dulin skattahækkun. Skattkerfið á ekki að nýta verðbólgu og launabreytingar til að færa fólk sjálfkrafa í þyngri skattbyrði.

3.3. Endurgreiðsla vegna íbúðarhúsnæðis verði áfram 35%

Tillaga að orðalagi:

40. gr. frumvarpsins falli brott.

Rök: Ráðuneytið áætlað sjálft að breytingin geti aukið kostnað nýbygginga og endurbóta um að jafnaði 1%. Þegar markmiðið er aukið framboð húsnæðis er rangt að hækka framkvæmdakostnað með 3,6 ma. kr. tekjuráðstöfun.

3.4. Bankaskattur hækki ekki

Tillaga að orðalagi:

47. gr. frumvarpsins falli brott og skatthlutfall sérstaks skatts á fjármálafyrirtæki haldist 0,145%.

Rök: Frumvarpið viðurkennir að hækkunin geti birst í hærri útlánsvöxtum, lægri innlánsvöxtum, hærri gjöldum eða þrengra lánsfjárfraðboði. Þessi áhætta vegur þungt fyrir heimili og lítil fyrirtæki.

3.5. Virðisaukaskattsbreytingar fái sérstaka meðferð

Tillaga að orðalagi:

39. og 40. gr. verði teknar úr málinu. Ef ríkisstjórnin vill halda þeim til streitu verði þær lagðar fram í sérstöku frumvarpi með opnu samráði, atvinnugreinagreiningu og mati á áhrifum á húsnæðisframboð og ferðaþjónustu.

Rök: Breyting úr 11% í 24% virðisaukaskatt og breyting sem hefur milljarðaáhrif á húsnæðismarkað eiga skilið sjálfstæða þinglega meðferð.

3.6. Forvarnagjald Reykjanesskaga verði gagnsætt og tímabundið

Tillaga að orðalagi:

Við 43. gr. bætist: „Tekjur af gjaldinu skulu færðar á sérstakan lið og eingöngu nýttar til skilgreindra varnaraðgerða og mikilvægra innviða á Reykjanesskaga. Ráðherra birti árlega sundurliðað uppgjör. Gjaldinu lýkur 31. desember 2027 nema Alþingi samþykki nýtt lögbundið mat á þörf og framkvæmdum.“

Rök: Íbúar og eigendur fasteigna eiga að sjá hvert gjaldið fer. Markað gjald má ekki verða varanleg almenn tekjulind án nýrrar ákvörðunar Alþingis.

3.7. Útgjaldaaðhald komi í stað nýrra álaga

Tillaga að orðalagi:

Áður en málið er afgreitt úr nefnd leggi ríkisstjórnin fram sundurliðaðar og varanlegar aðhaldstillögur á útgjaldaðlið sem vega upp þær tekjuráðstafanir sem felldar verða brott, með mati á þjónustuáhrifum.

Rök: Ábyrg fjármálastjórn þýðir bæði hallalaus ríkisfjármál og hóflegar álögur. Forgangsröðun, sameining verkefna og lægri stjórnsýslukostnaður eiga að koma á undan almennum skattahækkunum.

4. Niðurstaða

Lagt er til að frumvarpinu verði ekki hleypt úr nefnd í óbreyttri mynd. Með því að halda inni tæknilegum og nauðsynlegum ákvæðum en fella niður stærstu skattahækkanirnar má verja kaupmátt, húsnæðisuppbyggingu og lánskjör. Jafnvægi ríkisfjármála verði náð með skýrri forgangsröðun útgjalda.

Virðingarfyllst,

Arnar Elvarsson
einstaklingur

Heimildir

[Frumvarpið á vef Alþingis](#) | [Ferill 2. máls](#)

Athugasemd: Umsögnin byggir á opinberum gögnum sem lágu fyrir 29. september 2026. Hún er ekki lögfræðiráðgjöf.